

Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen

Vondsten van *Pinalitus viscicola* en *Hypseloecus visci* in Limburg (Heteroptera: Miridae)

Maretak (*Viscum album* L.) bereikt in Nederland de noordgrens van zijn areaal en is kenmerkend voor het Krijt- en Lössdistrict in Zuid-Limburg. Daarbuiten komt ze in ons land slechts incidenteel voor (Holverda, 1985). De soort heeft hier een sterke voorkeur voor bomen op kalkrijke bodems, met name voor fruitbomen en populieren. Maretak is in Zuid-Limburg echter sinds 1950 sterk achteruitgegaan, enerzijds door de bestrijding in fruitbomen en anderzijds door het rooien van oude boomgaarden. Het aantal waarnemingen van maretak buiten Zuid-Limburg is echter sinds 1950 toegenomen, doordat hij vaker wordt uitgeplant en dan gemakkelijk verwildert (Holverda, 1985).

In Nederland komen drie soorten wantsen op maretak voor, die uitsluitend uit Zuid-Limburg bekend zijn: de miriden *Pinalitus viscicola* (Puton) en *Hypseloecus visci* Puton en de anthocoride *Anthocoris visci* Douglas (Aukema, 1989). *Pinalitus viscicola* was bekend van negen vindplaatsen: Benzenrade, Camerig, Epen, Geulle, Heerlen, Mechelen, Noorbeek, Nijswiller en Voerendaal. De laatste vondsten daterden van 1973. *Hypseloecus visci* werd aangetroffen in Geulle, Mechelen en Voerendaal en de laatste waarneming werd gedaan in 1966. *Anthocoris visci* werd verzameld te Benzenrade, Geulle, Holset, Mechelen, Noorbeek, Nijswiller en Voerendaal, voor het laatst in 1973. Al deze vondsten zijn gedocumenteerd in Cobben & Arnaud (1969) en Aukema (1989).

Op 14 augustus 1997 waren we in de gelegenheid om in Camerig, Noorbeek en Slenaken een aantal maretakken in hoogstamappelbomen te bemonsteren. De locaties in Camerig en Noorbeek waren dezelfde, die door de eerste auteur samen met J. H. Woudstra in 1973 werden bezocht (Aukema, 1989).

Op alledrie de locaties werden maretakken aangetroffen met duidelijke zuigschade op de bladeren, vermoedelijk in hoofdzaak veroorzaakt door *Psylla visci* Curtis, een monofaag op maretak levende psyllide, die ook steeds in aantal aanwezig was. Op alle bemonsterde locaties werd echter ook *Pinalitus viscicola* in aantal aangetroffen en in Noorbeek en Camerig bovendien ook *Hypseloecus visci* (respectievelijk drie mannetjes en drie vrouwtjes, en één mannetje en één vrouwtje). Beide soorten zijn waarschijnlijk fytofaag en dus vermoedelijk verantwoordelijk voor een deel van de geconstateerde zuigschade. De waarschijnlijk exclusief van larven van *P. visci* levende *Anthocoris visci* werd echter niet aangetroffen, ook niet te Noorbeek, waar zij in 1973 nog talrijk aanwezig was.

Vermoedelijk zijn de maretakwantsen in Zuid-Limburg niet zeldzaam in extensief beheerde hoogstamboomgaarden, waarvan er nu gelukkig een aantal in beheer zijn bij natuurbeschermingsinstanties. Mogelijk geldt hetzelfde voor maretakken in andere loofbomen, zoals bijvoorbeeld populieren, die echter doorgaans op grote hoogte groeien en niet bereikbaar zijn.

Literatuur

- AUKEMA, B., 1989. Annotated checklist of Hemiptera-Heteroptera of The Netherlands. – *Tijdschr. Ent.* 132: 1-104.
- COBBEN, R. H. & BR. ARNOUD, 1969. Anthocoridae van *Viscum*, *Buxus* en *Pinus* in Nederland (Heteroptera). – *Publities natuuurh. Genoot. Limburg* 19: 5-16.
- HOLVERDA, W. J., 1985. Maretak. In: *Atlas van de Nederlandse Flora. 2. Zeldzame en vrij zeldzame planten* (J. Mennema, A. J. Quené-Boterendbrood & C. L. Plate eds): 1-349. Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht.

Berend Aukema & Henk Stigter, Plantenziektenkundige Dienst, Sectie Entomologie, Postbus 9102, 6700 HC Wageningen.